

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.180, bir.405
tel.: +373 (0) 22 21-27-26

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-27-26

DECIZIE din 20 mai 2019 cauza nr. 32/19

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Victorina Luca – membră

**au examinat, în ședință publică, susținerile scrise ale
persoanei interesate: XXXXX
reclamatei: SRL "ELRADA – LUX" (Sandalini) și
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.**

I. Obiectul plângerii

Lezarea demnității persoanei manifestată prin distribuirea publicității sexiste.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

- 2.1 Reclamata a ridicat excepția de inadmisibilitate prevăzută de pct. 42 lit. a) din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității adoptat prin Legea nr.298/2012.
- 2.2 Consiliul, analizând argumentele invocate în susținerea excepției, le respinge ca nefondate. Consiliul subliniază că persoana interesată, prin plângerea depusă, invocă fapta de discriminare sub forma de hărțuire, manifestată prin producerea și distribuția publicității, care lezează demnitatea feminină. Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție demnitatea omului reprezintă una din valorile supreme garantate. De asemenea, Consiliul menționează că plângerea este însoțită de dovezi (poza panoului publicitar) și în conținutul acesteia este indicat momentul când persoana a aflat despre săvârșirea faptei. Prin urmare, Consiliul notează că plângerea depusă corespunde cerințelor art. 13 alin. (2) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile persoanei interesate

- 3.1 Persoana interesată informează că, magazinul Sandalini situat pe strada Kiev 16/1, a utilizat în scop publicitar panouri care reprezintă picioarele dezgolite ale unei femei susținut de un slogan cu aluzii sexuale la intrare în magazin. Prin urmare agentul economic manifestă un comportament care sporește stereotipurile prin imaginea nepotrivită, precum și folosește un slogan verbal nepotrivit, publicitatea fiind în întregime neadecvată, amorală și sexistă.

Poziția reclamatei

- 3.2 Reclamata afirmă că imaginea panoului nu conține elemente discriminatorii și nu încalcă drepturile fundamentale ale omului. Totodată, menționează că panoul publicitar, inclusiv imaginea acestuia, au fost aprobate spre plasare de către Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a Consiliului municipal Chișinău la data de 14.12.2018. Reclamata solicită respingerea plângerii ca fiind nefondată.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 la art. 1 alin. (1) stabilește** că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția hărțuirii ca orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege; instigare la discriminare este acel comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.
- 4.3 **Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 05/2006 la art. 8 alin.(2)** stipulează că orice discursuri și materiale publice care prezintă imaginea femeilor sau a bărbaților în manieră de umilință a demnității lor se consideră inadmisibile și se contracarează în conformitate cu prezenta lege.
- 4.4 **Legea cu privire la publicitate nr. 1227/1997 la art. 11¹ alin. (1)** menționează că se consideră sexistă publicitatea care: a) prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umiltoare sau degradante, violente și care ofensează demnitatea umană; b) promovează stereotipuri sexiste în scop discriminatoriu, cu menținerea percepției tradiționale asupra femeii drept o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, având o poziție socială inferioară; **alin. (2)** menționează că publicitatea sexistă este interzisă; **art.16 alin.(1)** stabilește că publicitatea exterioară se realizează prin sisteme de comunicare vizuală ce includ afișe, panouri, standuri, instalații și construcții (situat separat sau pe pereții și acoperișurile clădirilor), firme tridimensionale, firme luminoase, tablouri suspendate electromecanice și electronice, alte mijloace tehnice; **alin.(4)** menționează că amplasarea publicității exterioare pe clădiri și alte construcții aflate în proprietate privată se coordonează cu organele teritoriale de arhitectură și nu necesită autorizarea specială a autorităților administrației publice locale.
- 4.5 **Regulamentul provizoriu privind autorizarea și amplasarea dispozitivelor de publicitate, a publicității exterioare, firmelor (inscripții și imagini exterioare) în Municipiul Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr.71/15 din 03 mai 2007, la pct. 5.1** stabilește că firme (console, panouri, inscripții, imagini, umbrele, copertine, marchizete și alte mijloace tehnice) constituie amenajarea locului de comerț și prestări servicii, ce conțin informații despre activitatea întreprinderii respective; **pct. 6.1** stabilește că solicitantul depune la D.G.A.U.R.F un demers, prin care solicită autorizarea plasării dispozitivului publicitar, completând toate datele din formularul cererii tip (anexa nr.3), însoțit de o fotografie cu vederea generală a locului de plasare solicitat și schița de proiect a dispozitivului de publicitate. Șeful secției „Peisaj urban și reclamă” a D.G.A.U.R.F., verifică datele prezentate, posibilitatea plasării dispozitivului de publicitate în locul solicitat, după care locul și denumirea (numele) solicitantului se introduce în baza de date și în schema electronică a municipiului Chișinău. Reprezentantul secției „Peisaj urban și reclamă” a D.G.A.U.R.F. se deplasează pe teren, determinând locul exact al plasamentului dispozitivului publicitar. Informația respectivă este fixată în pașaportul amplasării dispozitivului publicitar (anexa nr. 5). Cererea și pașaportul amplasării dispozitivului publicitar sunt coordonate cu arhitectul-șef al municipiului Chișinău (sau adjunctul lui), după care se înregistrează în modul stabilit. După coordonarea cererii și pașaportului de amplasare a dispozitivului de publicitate, secția „Peisaj urban și reclamă”, în baza cererii tip, completată de solicitant în modul stabilit (anexa nr. 4), elaborează Certificatul de urbanism. Autorizația de construire și amplasare a publicității exterioare stabilește condițiile de construire a instalațiilor și dispozitivelor de publicitate exterioare și

modalitatea de expunere a imaginilor publicitare de orice fel. Expunerea imaginilor publicitare se efectuează, numai după coordonarea lor cu responsabilii de la D.G.A.U.R.F. și Centrul Național de Terminologie (corectitudinea scrierii textului) și prezentarea informației cu privire la locul și dispozitivul (panoul) pe care acestea vor fi expuse. Autorizația de construire și amplasare a publicității exterioare se eliberează pentru un termen de până la trei ani. După plasarea dispozitivului de publicitate reprezentanții D.G.A.U.R.F. verifică corectitudinea și corespunderea amplasamentului dispozitivului de publicitate, cu prevederile Certificatului de urbanism și amenajării teritoriului adiacent, a pașaportului plasării și respectarea documentației de proiect asupra obiectivului respectiv, drept care părțile semnează Actul de recepție finală (pentru lucrări cu caracter provizoriu) a obiectivului (anexa nr. 7); **pct.6.2.1** stabilește că publicitatea exterioară reproducă pe pavaj, pe pereții imobilelor, în aer prin intermediul unor instalații și dispozitive respective - obținerea Autorizației respective va fi condiționată de efectuarea unui studiu impact, însoțit de avizul Poliției rutiere a mun. Chișinău; **pct.10.3** stabilește că Inspectoratul general de poliție al municipiului Chișinău, Întreprinderea Municipală rețelele electrice de iluminare <Lumteh>, Direcția generală transport public și căi de comunicație, Asociația de gospodărire a spațiilor verzi și Preturile de sector efectuează controlul asupra amplasării dispozitivelor de publicitate, a publicității și a firmelor (inscripțiilor și imaginilor exterioare) în limita competenței cu care sunt investiți și informează D.G.A.U.R.F. despre rezultatele acestuia.

- 4.6 **Regulamentul Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului municipal Chișinău, la pct. 2.13** stabilește că pentru realizarea atribuțiilor sale de bază, Direcția generală examinează și coordonează proiectele privind design-ul clădirilor, mobilierul urban și dispozitivele de reclamă.
- 4.7 **Recomandarea Comitetului de Miniștri către Statele membre privind egalitatea de gen și mass-media CM/Rec(2017)9 la anexa 1 capitolul I pct. 3 lit. e)** menționează că statele membre trebuie să asigure promovarea imaginilor non-stereotipice și să combată publicitatea sexistă, limbajul și conținutul acestora care ar putea duce la discriminare pe bază de sex, la incitare la ură și la violența de gen.
- 4.8 **Rezoluția Adunării Parlamentare privind imaginea femeii în publicitate 1557(2007)1 la pct. 12.3.1** recomandă statelor membre să adopte o legislație corespunzătoare, astfel încât, instigarea la discriminare prin intermediul publicității să fie sancționată.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul stabilește că urmează să se pronunțe asupra caracterului sexist al publicității prin prisma lezării demnității femeilor.
- 5.2 Consiliul notează că faptele discriminatorii pot să îmbrace diferite forme, în funcție de acțiunile sau comportamentele aplicate. Consiliul, examinând circumstanțele speței, a instituit prezumția discriminării sub formă de hărțuire. Astfel, Consiliul a reținut faptul plasării în spațiul public a pozelor, în calitate de publicitate, în care femeia este redată într-o ipostază umilitoare. Consiliul a luat act de faptul că pozele lezează demnitatea feminină, reținând criteriul de sex.
- 5.3 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Reclamata a oferit un răspuns formal, neparticipând la ședința de audieri. Drept urmare, Consiliul constată că prezumția existenței unei fapte de discriminare nu a fost combătută.
- 5.4 Consiliul reține prevederile art. 11¹ alin. (2) din Legea cu privire la publicitate nr. 1227/1997, care interzic publicitatea sexistă. În sensul acestor prevederi, se consideră sexistă publicitatea care prezintă femeia sau bărbatul drept obiect sexual, în situații umilitoare care ofensează demnitatea umană sau care promovează stereotipuri discriminatorii care susțin percepția că femeia este o ființă slabă, vulnerabilă și dependentă, având o poziție socială inferioară.
- 5.5 Raportând aceste prevederi la modul de amplasare a panourilor publicitare, Consiliul constată că acesta lezează demnitatea femeii prezentând-o drept obiect sexual. Modalitatea în care femeia este prezentată conturează poziția de inferioritate a acesteia. Utilizarea unor părți ale corpului feminin (picoarele) în această ipostază (desfăcute) face

aluzie la fantezii sau dorințe sexuale și urmărește scopul de a atrage clienții. Consiliul notează că orice publicitate este produsă cu scopul de a influența persoana să opteze pentru un produs sau altul. În egală măsură, ceea ce este redat prin publicitate, se reflectă asupra modului în care se percep acele imagini, mesaje sau roluri conturate.

5.6 Acestea fiind stabilite, Consiliul menționează că pozele au un caracter sexist și lezează demnitatea femeilor.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1-3 și art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 61 din Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE:

1. Publicitatea are un caracter sexist și lezează demnitatea femeilor.
2. Reclamata va înlătura panourile publicitare amplasate la intrarea în magazinul amplasat pe str. Kiev 16/1, mun. Chișinău.
3. Reclamata va aduce scuze publice în legătură cu faptul amplasării publicității cu caracter sexist.
4. Reclamata va depune toată diligența de a nu admite situații similare în viitor. În acest sens, Consiliul recomandă reclamatei să consulte Ghidul de evaluare a publicității sexiste¹, elaborat de către Asociația Agențiilor de Publicitate „AAPM” în colaborare cu Programul ONU „Femeile în Politică” și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a RM.
5. Reclamata va informa Consiliul, în termen de 10 zile de la recepționarea prezentei decizii, despre măsurile întreprinse și/sau despre cele planificate în vederea executării prezentei decizii.
6. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
7. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității adoptat prin Legea nr.298/2012 și Codului administrativ nr. 116/2018.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina Luca – membră

¹ <http://www.aapm.md/rom/rukovodstvo-po-otcenke-seksizma-v-reklame.html>